

2022 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΑΡΧΑΙΑ

Β' Γενικού Λυκείου
Ανθρωπιστικών Σπουδών

Πέμπτη 28 Απριλίου 2022 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13

Ἔτι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφήν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἰππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἑώρων τοῖς μὲν ἰππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλειψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΘΕΜΑ Α

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος αρνείται ότι ήταν φιλόδικος, όπως οι υπόλοιποι Αθηναίοι.
2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στη συμμαχία Σπαρτιατών και Θηβαίων με αφορμή τη μάχη στην Αλίαρτο.
3. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο Μαντίθεος ο Ορθόβουλος, ως φύλαρχος, κρατούσε τον κατάλογο των ιππέων.
4. Ο Μαντίθεος αναφέρει ότι κάποιοι Αθηναίοι κατατάχθηκαν στο ιππικό σε αντίθεση με τον σχετικό νόμο.
5. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι θα ήταν πιο ασφαλής, εάν υπηρετούσε στο πεζικό και γι' αυτό ζήτησε από τον Ορθόβουλο να τον τοποθετήσει εκεί.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β

B1. «Ἐτι δ', ὦ βουλή, οὐδεις ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἑτέρους ὀρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας.»: Τι ήταν η δίκη, η γραφή και η εισαγγελία; Με ποιο τρόπο ο Μαντίθεος στηρίζει σε αυτές τις έννοιες την επιχειρηματολογία του υπέρ της αθωότητάς του;

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατά Άλκιβιάδου λιποταξίου §§ 9 -11

Ο Αλκιβιάδης, γιος του ομώνυμου γνωστού πολιτικού και της Ιππαρέτης, κατηγορείται στον λόγο αυτό ότι, ενώ κατατάχθηκε το 395/4 π.Χ. για να πολεμήσει ως οπλίτης στην Αλίαρτο της Βοιωτίας, λόγω της δειλίας του μεταπήδησε στο σώμα των ιππέων, χωρίς να πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις.

Αυτός λοιπόν (ο Αλκιβιάδης) σε τέτοιο σημείο φαυλότητας έφθασε, και τόσο σας περιφρόνησε, και τόσο τους εχθρούς φοβήθηκε, και τόσο πεθύμησε να καταταχθεί στο ιππικό, και τόσο τους νόμους παρέβλεψε, ώστε ουδόλως έλαβε υπ' όψιν του τις συνέπειες της παραβάσεως των νόμων και τις δίκες, αλλά προτίμησε και τα πολιτικά του δικαιώματα να χάσει, και η περιουσία του να δημευθεί, και ένοχος να θεωρηθεί όλων των υπό των νόμων απειλουμένων τιμωριών μάλλον παρά να καταταχθεί με τους οπλίτες και να ονομάζεται οπλίτης. Και άλλοι μόνον, ενώ ουδέποτε είχαν υπηρετήσει ως οπλίτες, ενώ άλλοτε υπηρετούσαν ως ιππείς, και είχαν προξενήσει μεγάλες βλάβες στους εχθρούς, δεν τόλμησαν να ανέλθουν εις τους ίππους, διότι φοβούνταν σάς (τους δικαστές) και τον νόμο· διότι σκέπτονταν ότι δεν θα καταστραφεί η πόλις, αλλ' ότι θα σωθεί, και θα γίνει μεγάλη, και θα τιμωρήσει τους αδικούντες. Ο Αλκιβιάδης τόλμησε να ανέλθει στον ίππο (να καταταχθεί στο ιππικό), ενώ δεν δέκειτο ευνοϊκώς προς τον λαό, ενώ δεν είχε πρότερον υπηρετήσει ως ιππείας, ενώ ούτε και τώρα γνωρίζει να ιππεύει, ενώ δεν είχε εξετασθεί (από τους αρμόδιους άρχοντες), σκεπτόμενος ότι δεν θα δυνηθεί η πόλη να τιμωρήσει τους αδικούντες.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική

Στηριζόμενοι στα δύο κείμενα (διδαγμένο και παράλληλο κείμενο) να παρουσιάσετε τη δράση του Μαντίθεου και του Αλκιβιάδη στη μάχη ανάμεσα στους Βοιωτούς και τους Αθηναίους εναντίον των Λακεδαιμονίων στην Αλίαρτο το 395/4 π.Χ. και να τους χαρακτηρίσετε με βάση αυτήν.

Μονάδες 10

B3. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

1. «Λιγύς αγορητής» υπήρξε:

- α. ο Όμηρος.
- β. ο Ηρόδοτος.
- γ. ο Θερασίτης.
- δ. ο Σωκράτης.

2. Η χρήση των εικότων στο ρητορικό λόγο οφείλεται στο(ν):

- α. Κόρακα και Τεισία.
- β. Πρωταγόρα.
- γ. Γοργία.
- δ. Ισοκράτη.

3. Σχετικά με την παιδευτική αξία της ρητορικής ο Ισοκράτης:

- α. διαφωνούσε απόλυτα και με τους δασκάλους της ρητορικής (σοφιστές) και με τον Πλάτωνα.
- β. συμφωνούσε απόλυτα και με τους δασκάλους της ρητορικής (σοφιστές) και με τον Πλάτωνα.
- γ. συμφωνούσε εν μέρει με τους δασκάλους της ρητορικής (σοφιστές) και όχι με τον Πλάτωνα.
- δ. συμφωνούσε εν μέρει και με τους δασκάλους της ρητορικής (σοφιστές) και με τον Πλάτωνα.

4. Ως επιφανέστερος ρήτορας συμβουλευτικών λόγων κρίνεται:

- α. ο Λυσίας.
- β. ο Δημοσθένης.
- γ. ο Ισοκράτης.
- δ. ο Πλάτων.

5. Ο ρήτορας επιδιώκει την *ηθοποιία* του:

- α. ρήτορα, αντιπάλου και ακροατή.
- β. αντιπάλου και ακροατή.
- γ. ακροατή.
- δ. αναγνώστη.

Μονάδες 10

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **δύναιτο:** Έχεις πυρετό, γι' αυτό νιώθεις
- **καθεστηκότας:** Η έχει γίνει δυστυχώς ανυπόφορη!
- **σκέψασθε:** Τι σε προβληματίζει; Δείχνεις
- **έώρων:** Ο αετός έχει πολύ δυνατή
- **ἔφην:** Απαγορεύονται οι τσιγάρων στην τηλεόραση.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αίσχίνης, Κατὰ Κτησιφῶντος §§ 5 – 6

(έκδ. των Martin, V., de Budé, G. Παρίσι: Les Belles Lettres, 1928, ανατ. 1962)

Ο ρήτορας Αίσχίνης με τον λόγο του αυτόν αντιτίθεται στην πρόταση του Κτησιφώντα να τιμηθεί ο Δημοσθένης με χρυσό στεφάνι για τις υπηρεσίες του στην πόλη. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από το προοίμιο του λόγου.

Τούτων δ' έχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τριούτων ὁποίους τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἐν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας, εἴ τι κάγω τυγχάνω γιννώσκων, αἱ τῶν παρανόμων γραφαί. Εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε ἢ τοῖς καταλύουσιν ἐπιτρέψετε, προλέγω ὑμῖν ὅτι λήσετε κατὰ μικρὸν τῆς πολιτείας τισὶ παραχωρήσαντες. Εὖ γὰρ ἴστε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ἐπιστάσθω ὅτι ὅταν εἰσὶ εἰς δικαστήριον γραφὴν παρανόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἐαυτοῦ παρρησίας. Διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὄρκῳ, «ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους,» ἐκεῖνό γε εὖ εἰδὼς ὅτι ὅταν διατηρηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σῶζεται καὶ ἡ δημοκρατία.

τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων: σύμφωνα με τις διαθέσεις των κυβερνώντων

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω, ... σῶζεται καὶ ἡ δημοκρατία*».

Μονάδες 20

Γ2. Ποια εἶναι ἡ σημασία των «*αἱ τῶν παρανόμων γραφαί*» με βάση τα λεγόμενα του ρήτορα Αἰσχίνη; Τι θα συμβεῖ αν καταργηθοῦν καὶ τι θα εξασφαλίσει ἡ διατήρησή τους;

Μονάδες 10

- Γ3. α) i) «*Εὖ γὰρ ἴστε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, διοικῶνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχαὶ τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένους.*»: Να εντοπιστούν στο απόσπασμα τα ουσιαστικά της γ' κλίσης και να μεταφερθούν στη δοτική του πληθυντικού (μονάδες 3). ii) «*Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω*»: Να μεταφερθούν όλες οι αντωνυμίες στη δοτική του ενικού (μονάδες 3).
- β) i) «*Τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων ὁποίους τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἔν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας, εἴ τι καγὼ τυγχάνω γινώσκων, αἱ τῶν παρανόμων γραφαί.*»: Να μεταφερθούν τα ρήματα στον ίδιο τύπο του Αορίστου β' (μονάδες 3). ii) «*ἔταξεν, ψηφιοῦμαι*»: Να γραφούν τα απαρέμφορα του Ενεστώτα της ίδιας φωνῆς (μονάδα 1).

Μονάδες 10

- Γ4. α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου: *γινώσκων, ὑμῖν, αἱ δημοκρατούμεναι, δικάσων, τῶν δικαστῶν* (μονάδες 5)
- β. *Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω*: Με ποια δευτερεύουσα πρόταση επεξηγείται η αντωνυμία *τοῦτ'(ο)*; Να τη γράψετε (μονάδες 3) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγῆς και εκφορᾶς της. (μονάδες 2)

Μονάδες 10